

Toelichting voor gespreksleiders

Breng de aarde onder je gezag

Jaarthema: Leven uit de bron

Bijbelgedeelte: Genesis 1:26-3:19 en Openbaringen 21:1-22:5

Groiegroepen CGK Groningen

Seizoen 2008/2009, nr. 16

Inleiding

Ontmoeting met elkaar

-

Bezinning vanuit de bijbel

1. Ten eerste: alleen hier is sprake van een goddelijk zelfoverleg (God zei: 'Laten wij mensen maken die ons evenbeeld zijn'). Dit wijst er op dat er dat er iets zeer belangrijks staat te gebeuren. Ten tweede: alleen van de mens wordt gezegd dat hij geschapen is 'naar ons beeld' en 'als onze gelijkenis' (zie vraag 2). Ten derde: de mens krijgt een verantwoordelijke positie als hoofd van de schepping (zie de vragen 3 en 4).
2. Genesis 1: God is iemand die spreekt ('God zei') en zo orde uit chaos ('de oervloed') schept ('hij scheidde het licht van de duisternis'). Genesis 2: God is iemand die 'met zijn handen werkt'. Het verhaal laat ons kennis maken met een God 'die zijn handen in de modder heeft'. Al ons werk is een kwestie van lijken op God zelf. De mens lijkt op God, doordat hij 'werk' doet. Niet alleen wanneer hij (s)preekt, maar ook wanneer hij de straat aanveegt. Denken of doen, ieder mens is beeld van God, ongeacht het beroep dat hij heeft.
3. God schept de mens *met de bedoeling* dat zij 'heerschappij voeren' over de natuur (1:26). Hij brengt de mens in de tuin van Eden *om die te bewerken* (2:15). Het antwoord van de mens komt tot uiting in het nemen van verantwoordelijkheid over de schepping. Het bericht over de schepping eindigt ermee dat God zegt dat alles "compleet" is. Daarom zegt God niet langer dat het "goed" is, maar noemt hij de schepping "zeer goed". De schepping is "compleet", maar nog niet "af". Het is de taak van de mens om de tuin uit te breiden over heel de schepping. De mens is 'schepper op de achtste dag'.
4. De mens neemt een bevoorrechte plaats binnen de geschapen orde in. God stelt hem aan als onderkoning. Zijn positie is één van overheersing. Hij is aangesteld over alle werken van Gods handen. "U hebt hem bijna een god gemaakt, hem gekroond met glans en glorie, hem toevertrouwd het werk van uw handen en alles aan zijn voeten gelegd." (Ps. 8:6) Dat is een voor de oudheid ongekend hoge plaats.
5. In Gods originele plan was werk nooit bedoeld als een last. De keuze van de mens maakte werk tot een last. Genesis 3 vertelt hoe Gods plan verstoord werd door de ongehoorzaamheid van de mens. De mens was niet tevreden met zijn positie als onderkoning. Maar de keuze van de mens pakt verkeerd uit. In plaats van de mens die over de aarde heerste, worden de rollen omgedraaid en gaat de aarde heersen over de mens ('zwoegen zul je om te eten', 'zweten zul je voor je brood'). Het effect van de keuze van de mens is 'demotie' in plaats van 'promotie'. Het betekent een omkeer van de orde van overheersing. De werken van Gods hand die onder en tegenover (als 'evenbeeld') hem stonden begonnen hem te overheersen. Maar een dergelijke relatie tussen mens en schepping en mensen onderling is niet natuurlijk, het gaat in tegen Gods bedoeling.
6. De stadspoort was de plaats van bedrijvigheid, het centrum van sociale, commerciële en culturele activiteit. Hier werd gefilosofeerd, recht gesproken, handel gedreven. Voor zover de nieuwe aarde een herstel van het leven voor de zondeval inhouden, zal er werk op de nieuwe aarde zijn en zal het een centrale positie innemen.
7. (A) Het boek Openbaringen schets een toekomstbeeld waarin Gods dienaren weer zullen "heersen" over de schepping en wel "tot in eeuwigheid." (22:5). "Er zal niets meer zijn waarop nog een vloek rust." (22:3) Ook op het werk (d.w.v. de aarde die de mens bewerkt) niet. De vloek uit Genesis 3:17-19 wordt opgeheven. De mens zal niet meer worden overheerst door de aarde of door andere mensen, maar genieten van het werk dat hij doet – te midden van God, zijn nieuwe mensheid en de nieuw schepping. (B) Dit is mogelijk doordat het Lam de overwinning heeft behaald. De overwinning van het Lam houdt in dat de scheppingsorde wordt vervuld zoals God

deze bedoeld had maar door de zonde nooit gerealiseerd was. Ten eerste: het lam is vrijwillig geslacht in plaats van de mens. Het werk van de tweede Adam keert de gevolgen van de keuze van de eerste Adam om. Ten tweede: het lam dat er uit ziet alsof het geslacht was leeft! Jezus stond op uit de dood. Gods besluit dat de mens zou moeten *leven* (én werken/heersen) wordt opnieuw bevestigd.

Toepassing

8. (A) Als je werkloos bent of werken een probleem voor je is, als je zegt 'ik heb er geen zin meer, ik wil niet meer werken of naar werk zoeken', geef je werk of je zoektocht dan niet te snel op. Wie werkt, lijkt op God. Jezus had de zwaarste baan van de wereld. Toch gaf hij niet op, maar hield vol tot het bittere einde. Dat (zijn werk, meer dan alleen zijn voorbeeld) geeft ons de kracht om vol te houden in de soms (erg) moeilijke weg naar (het) werk.
(B) Als je vanwege werkloosheid of handicap niet kan werken, maar dit wel graag zou willen en moeite hebt met een leven van stilzitten, weet dan dat daar niks mis mee is. Je wilt graag werken omdat je 'geschapen voor werk' bent. Elke mens, gemaakt naar Gods beeld en tot leven gewerkt door zijn Geest, is bedoeld om een unieke bijdrage aan de wereld te leveren. *De mens zal dus niet 'gelukkig' of 'volkomen tevreden in God' zijn tenzij hij aan dit doel beantwoordt.* In onze omgang met deze mensen moeten we hun probleem nooit kleineren, doen alsof het niets voorstelt. Positief moeten we er alles aan doen om hen aan passend werk te helpen.
(C) Als je een overheersende baas hebt, dan geeft God je het gezag en de kracht om hem hiermee te confronteren. Niet met verbaal of fysiek geweld, maar met Gods woord. God zelf zal de scheppingsorde herstellen, niet de fysieke of verbale kracht van mensen. Confronteren met Gods woord betekent niet perse dat je bijbelteksten naar hem of haar moet gooien, maar dat je vanuit bijbelse principes argumenteert en handelt. Confronteer niet puur uit zelf belang. Wees gemotiveerd door de liefde. Liefde voor je mede-werkers, liefde voor je baas.
(D) Als je baan fysiek of mentaal zwaar is, dan is er niets mis mee als je wegen zoekt om je werk te verlichten. Zoek geen verlichting ten koste van andere werken van Gods hand, maar zoek naar win-win situaties – situaties die beter voor jouw en beter voor je collega's, cliënten of het milieu zijn. Wees gemotiveerd door de liefde. Liefde voor je mede-mens, liefde voor Gods schepping.
(E) Als je niet zo productief bent als je wel zouden willen, als je werkdag altijd korter is dan dat je werkstapel hoog is, wees dan niet te hard voor jezelf. Ons gebrek aan productiviteit in verhouding tot de verwachtingen en idealen die wij (en anderen van ons) hebben is het effect van de vloek. Harder werken kan die vloek niet tenietdoen. God zelf zal dit doen als hij alles nieuw maakt.
9. -
10. De stedelijke samenleving onderscheidt zich van de agrarische samenleving door o.a. de scheiding tussen wonen en werken. Stedelingen brengen een groot deel van hun dag door op hun 'werk'. Kerken hebben dan ook sinds lange tijd gezocht naar wegen om ook op het werk en op de universiteit present te zijn. Bij het zogenaamde 'industriepastoraat' en 'studentenpastoraat' werden pastors ondergebracht bij (en soms ook betaald door) bedrijven en universiteiten om in de geestelijke behoeften van werknemers en studenten te voorzien. In de Engelstalige wereld wordt tegenwoordig gesproken van 'Marketplace Ministry'. Zo heeft een Anglicaanse kerk in Londen een bediening waarin elke maandag in het 'Central Business District' een lunch met preek wordt georganiseerd – speciaal afgestemd op de problemen en behoeften van het bedrijfsleven.